

Sądy i sędziowie

23 maja - Dzień Wymiaru Sprawiedliwości

Ich jedyną bronią jest niezależność

Sędzia to wyjątkowy zawód i nie każdy może nim być. Sędziowie, jest ich 10 tysięcy, są gwarantem prawa, praw człowieka. Muszą być niezależni od innych władz, niezawisli, bo inaczej obywatel, szczególnie w sporze z państwem, nie ma szans, stoi na z góry przegranej pozycji.

Gmach Sądu Najwyższego (Darwinek - Praca własna, Wikipedia)

Sądy i sędziowie

O tym, jak wiele ludzkich losów jest w rękach sędziów, niech świadczą liczby - rocznie na sądową wokandę trafia... nawet 18 milionów spraw (sic!). Co drugi Polak, wliczając niemowlęta i stulatków,

ma sprawę w sądzie, i to co roku!!! Każda sprawa, bez znaczenia, czy dotyczy wpisu spółki do rejestru, ustalenia "kto zabił", przyznania opieki nad dzieckiem, rozpoznania, czy ktoś był tajnym agentem, albo czy słusznie stracił pracę, ukradł wafelek, wymaga posiedzenia sądu. Takie są zasady prawa. A sędzia na podstawie zebranych dokumentów podejmuje bezstronnie, niezawisłe decyzje, orzeka w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Każdy sędzia to człowiek, człowiek ma prawo się pomylić, dlatego strona niezadowolona z wyroku może odwołać się do wyższej instancji. najwyższą instancją jest Sąd Najwyższy. To areopag - miejsce, w którym o najważniejszych sprawach, o wielkim znaczeniu dla jakości stanowionego prawa i jakości praworządności kraju, zasiadać powinni najlepsi z najlepszych, pewni niezależności od innych władz, partii, ministra, politycznego zapotrzebowania. Powinni być nieskazitelni, doświadczeni, obiektywni, niezłomni, najbardziej niezawisli z niezawisłych. Powinni.

Niech czuwa nad nimi bezstronna, nie ślepa Temida.

Zdanie klucz

Czasami jedno zdanie wystarczy za sto - mówisz i wszystko jasne. "A jednak się kręci" powiedział nieposłuszny Galileusz po procesie w Watykanie, niezależnie od wyroku sądu przecież wiedział, że ma rację - Ziemia kręci się wokół Słońca. Prawnicy mają takie zdanie-klucz - **"Są jeszcze sędziowie w Berlinie"** - legendarne zdanie ponad 200 lat temu wypowiedział młynarz z Sanssouci w sporze z nie byle kim, bo z królem pruskim, władcą absolutnym Fryderykiem Wielkim, który w efekcie uznał prawo młynarza i wycofał się ze sporu. Władza to władza, sąd to sąd. Słyszysz: **"Są jeszcze sędziowie w Berlinie"** - wiesz, że jest jeszcze sprawiedliwość na świecie.

Koszmar senny

Kto chciałby być sądzony przez kogoś, kto z góry wie, jak jest, wyłącznie dlatego, że tak mu się wydaje, albo, że komuś, kto ma nad nim władzę, tak się wydaje, że jest odgórne zapotrzebowanie na konkretny wyrok?

Wyobraź sobie sytuację: wiesz, że masz rację, wiesz, że jesteś niewinna/niewinny, wiesz, że masz mocne argumenty. Ale to nie wystarcza, bo ktoś, od kogo zależy twój los, nie słucha cię, nie wierzy ci, masz przeczucie, że nic nie jest w stanie zmienić jej/jego stanowiska. Jak się czujesz? Co czujesz? Bezradność? Bezsilność? Rozpacz? Na szczęście to teoretyczne ćwiczenia. Obyś nie stanęła/stanął nigdy w takiej sytuacji przed sądem, przed zawisłym sędzią. Twoja wyobraźnia pracuje? Już wiesz, że niesłuszny osąd to koszmar?

Test charakteru

Prawo to nie matematyka. Tu nie zawsze $2 + 2 = 4$. Adwokat broni, prokurator oskarża - obie strony przedstawiają sądowi żelazne, logiczne argumenty na poparcie swojego stanowiska. Sędzia słucha, analizuje, zaraz będzie musiał wydać wyrok - winny, niewinny? Czy gdyby sądził inny sędzia, wyrok byłby taki sam? Może tak, może nie.

Jaką rolę odgrywasz w życiu? Jesteś adwokatem, prokuratorem czy sędzią? Poćwicz, wchodź w te role - czujesz intuicyjnie różnicę między nimi?

Tekst zaczerpnęliśmy z [Obywatelskiej Układanki Polskiej](#) autorstwa Mai Kramer i Karoliny Laube-Kramer.

[Obywatelska Układanka Polska](#) to ponad 100 pretekstów do rozmów w duchu wolności i solidarności, o prawie, prawach człowieka, demokracji, tolerancji, wartości obywatelskich. Tematy obywatelskie zostały wyodrębnione z publikacji o szerszym zakresie Nieoczywista Układanka Polska, która [objęta jest Honorowym Patronatem Adama Bodnara, Rzecznika Praw Obywatelskich](#). [Obywatelska Układanka Polska](#) zaprasza do rozmów o Polsce i świecie współczesnym w duchu otwartości, szacunku, bez mowy nienawiści. Każdy temat wzbogacony jest o inspiracje do podejmowania aktywności, działań - w planie osobistym, w rodzinie, w społecznościach lokalnych i na szerszą skalę.

[Obywatelska Układanka Polska](#) udostępniona jest przez wydawcę, Fundację Kocham Polskę, do nieodpłatnej dystrybucji w wersji elektronicznej, do niekomercyjnego użycia na licencji CC BY-NC-SA 4.0.